

Laboratorium 1

Transkoder liczb

Łukasz Kwinta, Kacper Kozubowski, Ida Ciepiela

marzec 2024

Spis treści

1	Cel zadania	2
2	Idea rozwiązania	2
3	Układ transkodera liczb pierwszych	2
3.1	Black box	2
3.2	Tabela prawdy	3
3.3	Tablice Karnaugh	4
3.3.1	Człon J	4
3.3.2	Człon I	4
3.3.3	Człon H	5
3.3.4	Człon G	5
3.3.5	Człon F	6
3.3.6	Człon E	6
3.4	Implementacja	6
3.4.1	Transkoder J	8
3.4.2	Transkoder I	8
3.4.3	Transkoder H	9
3.4.4	Transkoder G	10
3.4.5	Transkoder F	11
3.4.6	Transkoder E	11
4	Enkoder BCD	12
4.1	Black box	12
4.2	Funkcje logiczne	13
4.3	Tabela prawdy	14
4.4	Implementacja	16
5	Układ testowy	16
5.1	Analiza przebiegu	17
6	Zastosowania	18

1 Cel zadania

Celem zadania było zaprojektować, zbudować i przetestować układ kombinacyjny realizujący transkoder czterobitowej liczby naturalnej (wraz z zerem) na sześciobitową liczbę pierwszą, bazując wyłącznie na bramkach NAND.

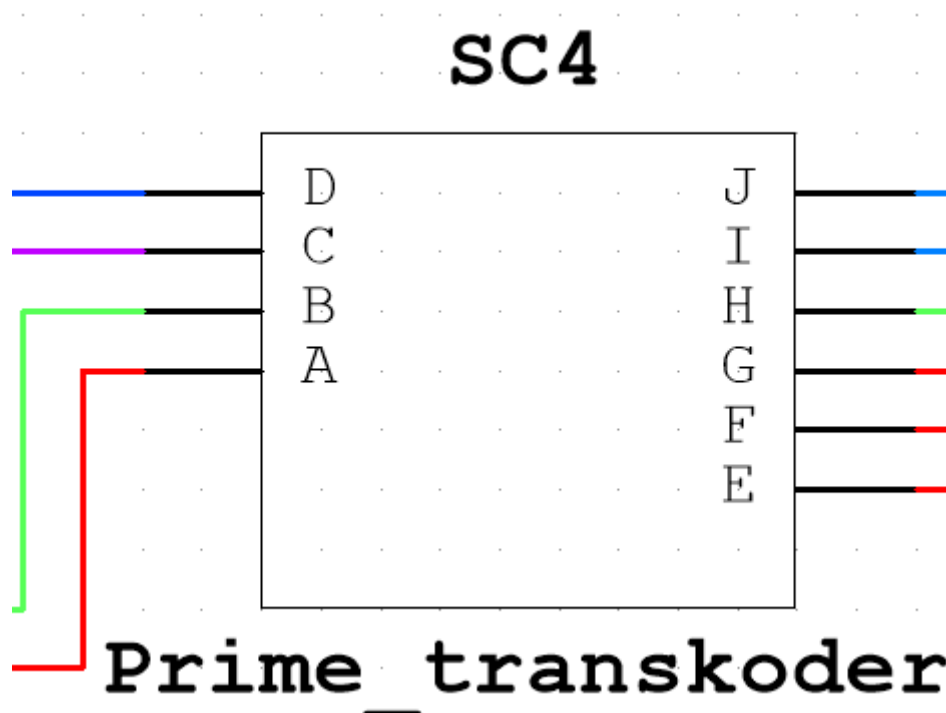
2 Idea rozwiązania

Nasze rozwiązanie opiera się na przekształcaniu 4 bitów wejściowych za pomocą transkoderów, generując w rezultacie 6 bitów wyjściowych. Aby uzyskać konkretne kombinacje bitów wyjściowych, zastosowaliśmy funkcje logiczne opracowane z wykorzystaniem tablic Karnaugh.

3 Układ transkodera liczb pierwszych

3.1 Black box

Pierwszym krokiem w projektowaniu układu jest przedstawienie go jako tzw. "Black Box". Czyli taką czarną skrzynkę dla której określamy tylko wejście i oczekiwany wynik działania dla danego wejścia ale nie wgłębiamy się w implementację.

Wejście do układu stanowią 4 piny ABCD kodujące binarnie wejściową liczbę 0-15. Stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero

(0).

Numer bitu	3	2	1	0
Bit	A	B	C	D
Mnożnik	2^3	2^2	2^1	2^0

Wyjście układu stanowi 6 pinów EFGHIJ kodujące pierwsze 16 liczb pierwszych. Tak samo jak na wejściu stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero (0).

Numer bitu	5	4	3	2	1	0
Bit	E	F	G	H	I	J
Mnożnik	2^5	2^4	2^3	2^2	2^1	2^0

Układ mapuje wejście na wyjście w następujący sposób - zakładając notację binarną zapisanego mapowania.

Wejście	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Oczekiwane wyjście	2	3	5	7	11	13	17	19	23	29	31	37	41	43	47	53

3.2 Tabela prawdy

Poniżej zapisaliśmy tabelę prawd dla projektowanego układu:

Wejście				Wyjście					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
0	0	1	1	0	0	0	1	1	1
0	1	0	0	0	0	1	0	1	1
0	1	0	1	0	0	1	1	0	1
0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
0	1	1	1	0	1	0	0	1	1
1	0	0	0	0	1	0	1	1	1
1	0	0	1	0	1	1	1	0	1
1	0	1	0	0	1	1	1	1	1
1	0	1	1	1	0	0	1	0	1
1	1	0	0	1	0	1	0	0	1
1	1	0	1	1	0	1	0	1	1
1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	0	1	0	1

3.3 Tablice Karnaugh

Poniżej przedstawione są tabele Karnaugh których użyliśmy do zbudowania transkoderów poszczególnych bitów. W poniższym zapisie $A+B$ oznacza bramkę $OR(A, B)$, AB oznacza $AND(A, B)$ i \bar{A} oznacza $NOT(A)$.

3.3.1 Człon J

		CD			
		00	01	11	10
AB	00	0	1	1	1
	01	1	1	1	1
	11	1	1	1	1
	10	1	1	1	1

$$f_{(1)} = A + C + D + B$$

3.3.2 Człon I

		CD			
		00	01	11	10
AB	00	1	1	1	0
	01	1	0	1	0
	11	0	1	0	1
	10	1	0	0	1

$$f_{(1)} = A\bar{C}\bar{D} + \bar{A}C\bar{D} + \bar{A}\bar{B}C + \bar{A}C\bar{D} + \bar{B}C\bar{D} + A\bar{B}C\bar{D}$$

3.3.3 Człon H

		<i>CD</i>			
		00	01	11	10
<i>AB</i>	00	0	0	1	1
	01	0	1	0	0
	11	0	0	1	1
	10	1	1	1	1

$$f_{(1)} = \overline{A}\overline{B} + AC + \overline{B}C + \overline{A}B\overline{C}D$$

3.3.4 Człon G

		<i>CD</i>			
		00	01	11	10
<i>AB</i>	00	0	0	0	0
	01	1	1	0	0
	11	1	1	0	1
	10	0	1	0	1

$$f_{(1)} = B\overline{C} + AC\overline{D} + A\overline{C}D$$

3.3.5 Człon F

		CD			
		00	01	11	10
AB	00	0	0	0	0
	01	0	0	1	1
	11	0	0	1	0
	10	1	1	0	1

$$f_{(1)} = \overline{A}\overline{B}D + \overline{A}\overline{B}C + \overline{A}BC + BCD$$

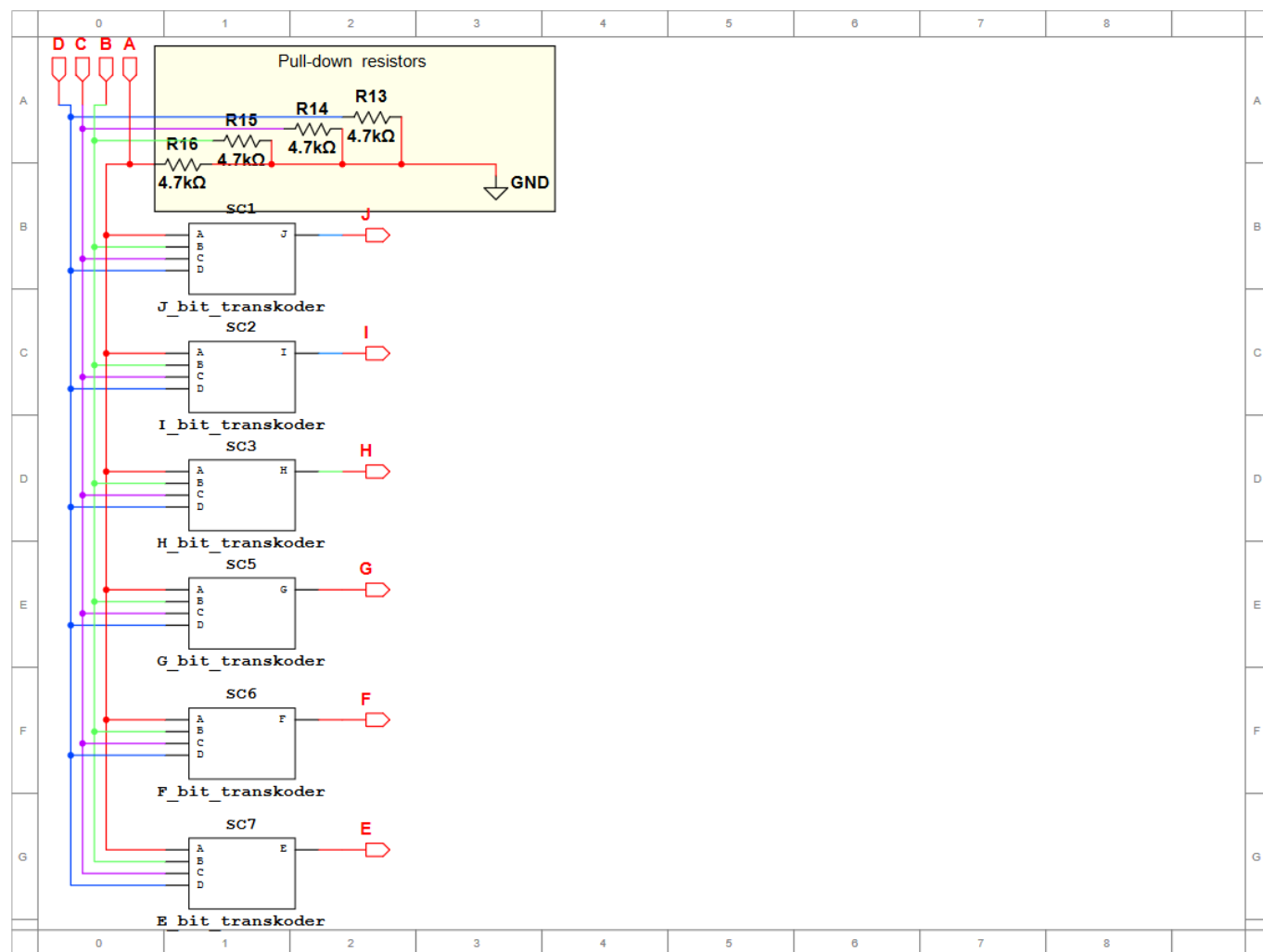
3.3.6 Człon E

		CD			
		00	01	11	10
AB	00	0	0	0	0
	01	0	0	0	0
	11	1	1	1	1
	10	0	0	1	0

$$f_{(1)} = AB + ACD$$

3.4 Implementacja

Otrzymane z tablic Karnough funkcje zostały odpowiednio przekształcone tak, aby używały jedynie bramek NAND i następnie zostały one zaimplementowane. Zdecydowaliśmy się na użycie schematów hierarchicznych - subcircuit - dla zwiększenia czytelności schematu. Na pierwszym poziomie znajdują się same transkodery pojedynczych bitów - czarne skrzynki które otrzymują całe wejście, a w wyniku dają konkretny bit wyjścia, innymi słowy każda funkcja logiczna została zaimplementowana na oddzielnym schemacie, a następnie zgromadziliśmy je w jeden podschemat stanowiący cały projektowany układ "Prime transkoder"

Użyliśmy rezystorów pull-down na wejściu układu, które ściągają niepodpięty sygnał do logicznego zera aby zapewnić poprawne funkcjonowanie układu nawet gdy wejście nie jest podpięte w całości.

Poniżej implementacje poszczególnych funkcji logicznych zgodnie z funkcjami otrzymanymi z tablic Karnaugh razem z przekształceniami aby używane były wyłącznie bramki NAND. Najczęściej używanymi przez nas przekształceniami będą:

$$OR(A, B) = NAND(NOT(A), NOT(B))$$

$$AND(A, B) = NOT(NAND(A, B))$$

$$NOT(A) = NAND(A, A)$$

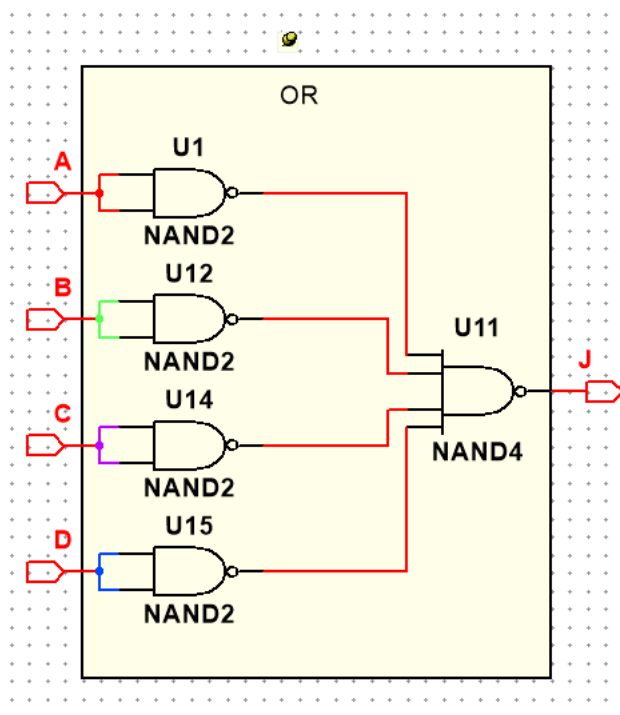
Warto zauważyć, że w następującej sytuacji:

$$OR(AND(A, B)) = NAND(NOT(NOT(NAND(A, B))), NOT(NOT(NAND(A, B))))$$

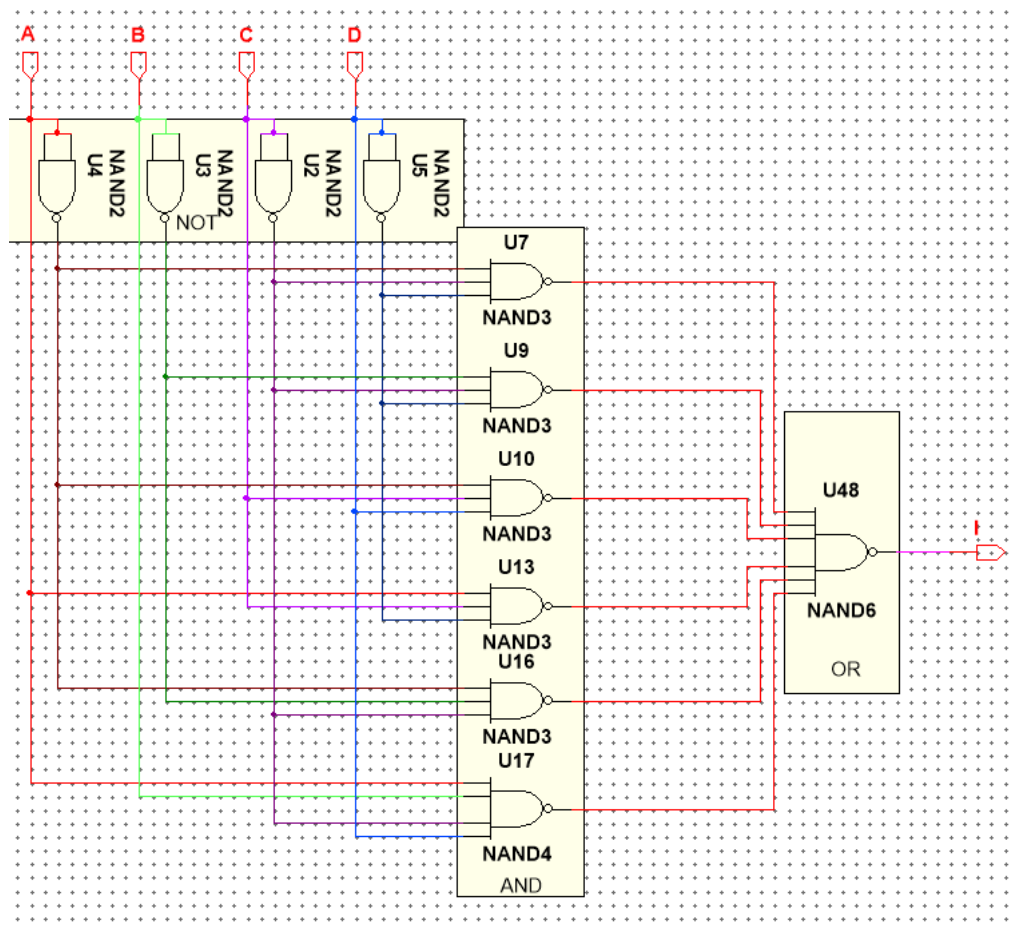
Co można uprościć do poniższej formuły:

$$NAND(NAND(A, B), NAND(A, B))$$

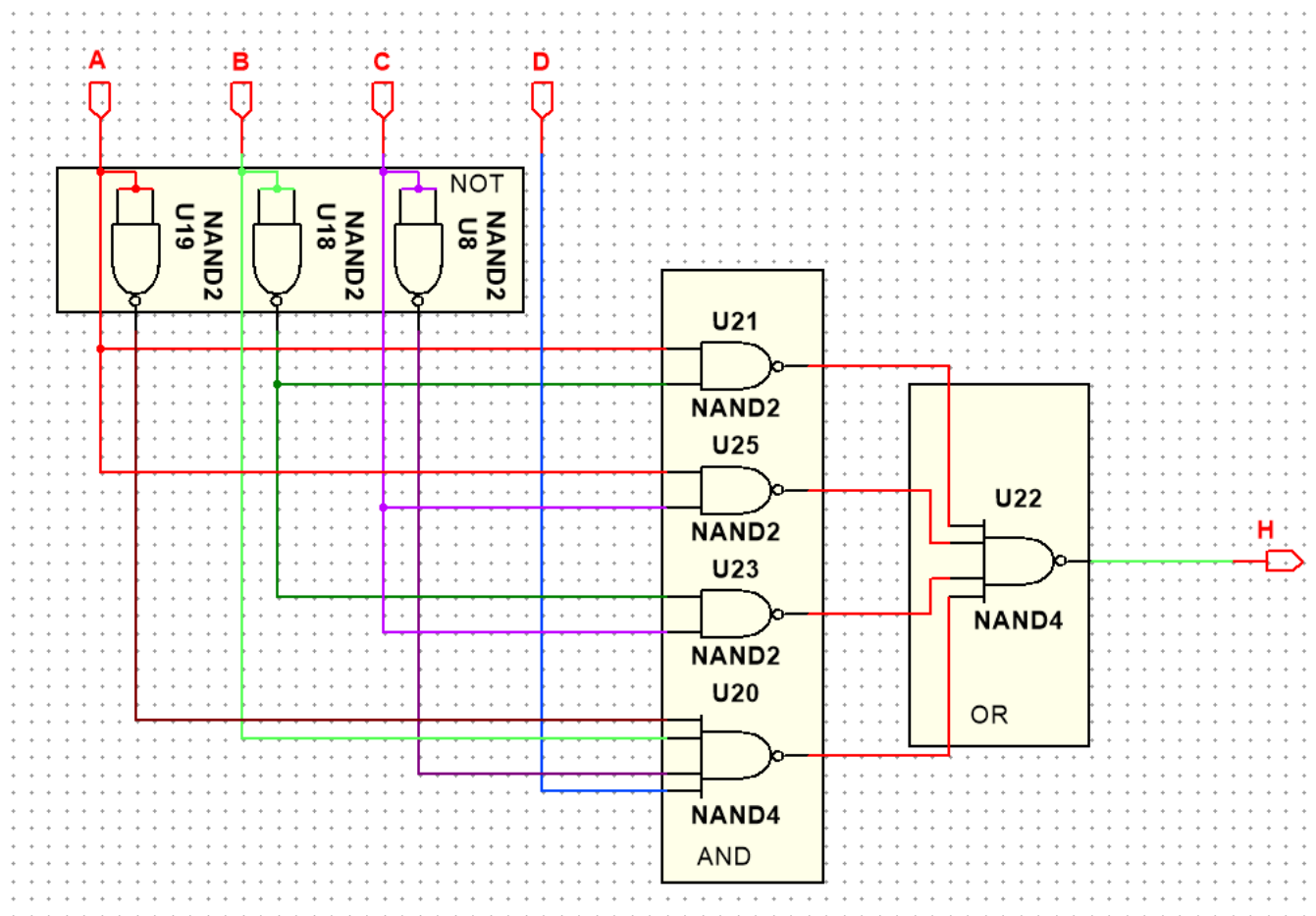
3.4.1 Transkoder J

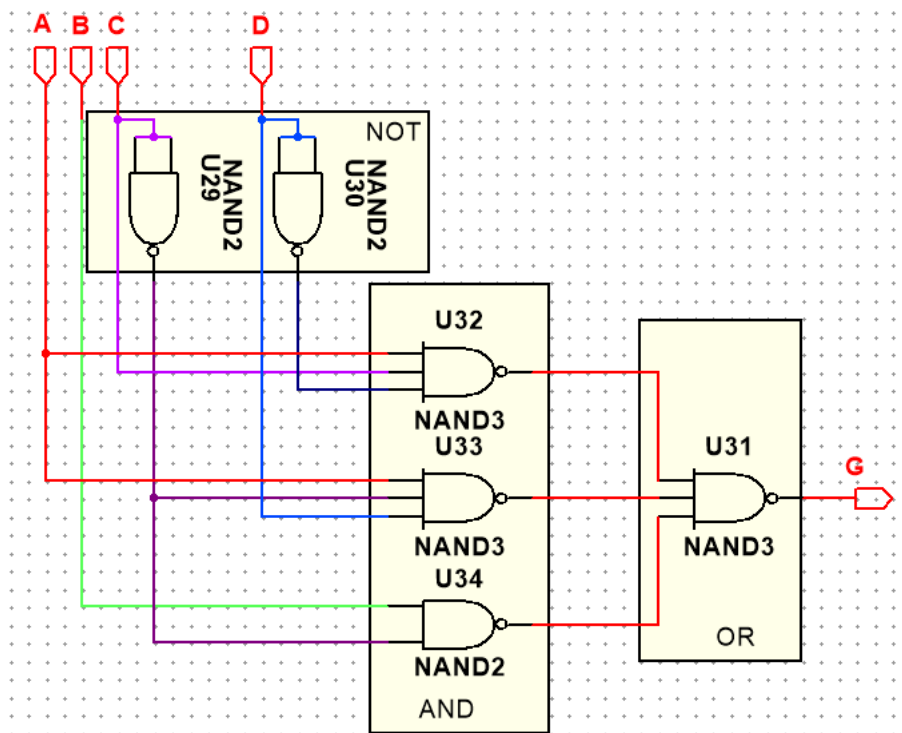
3.4.2 Transkoder I

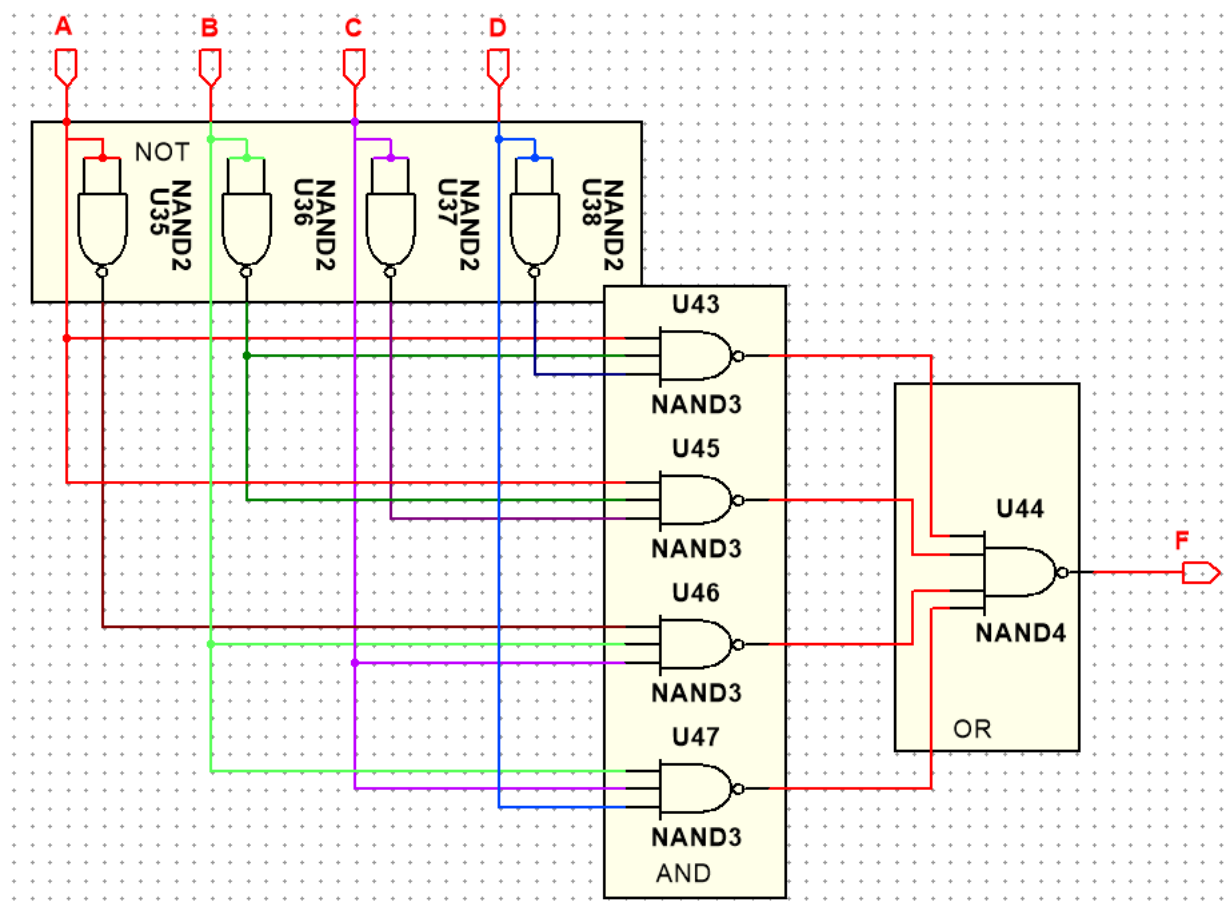
3.4.3 Transkoder H

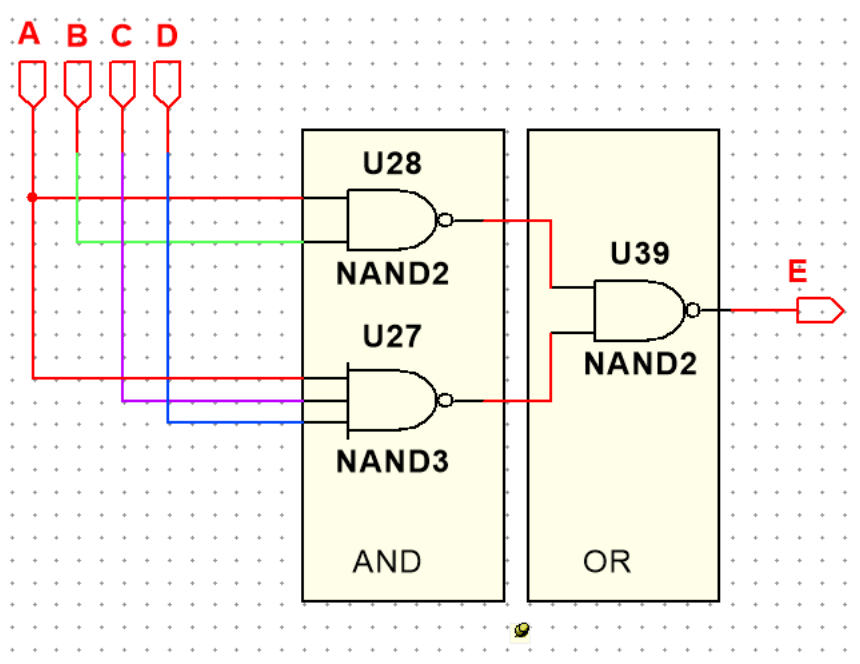
3.4.4 Transkoder G

3.4.5 Transkoder F

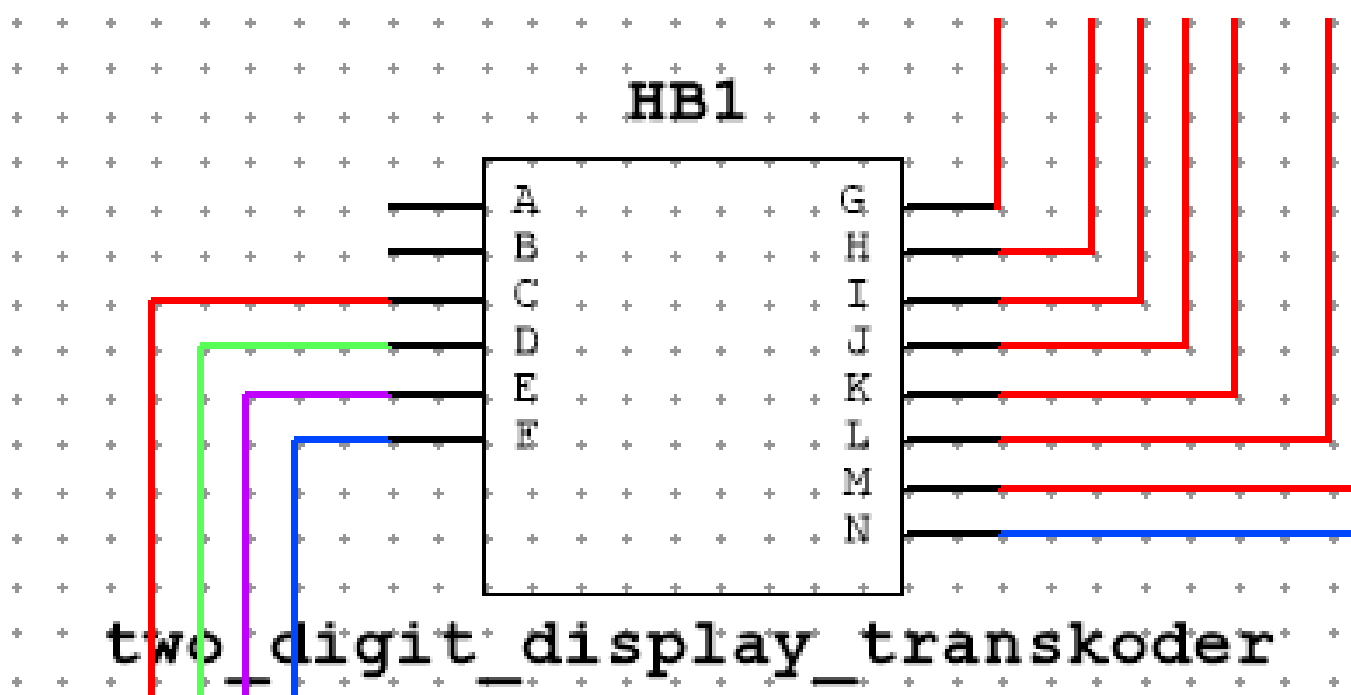
3.4.6 Transkoder E

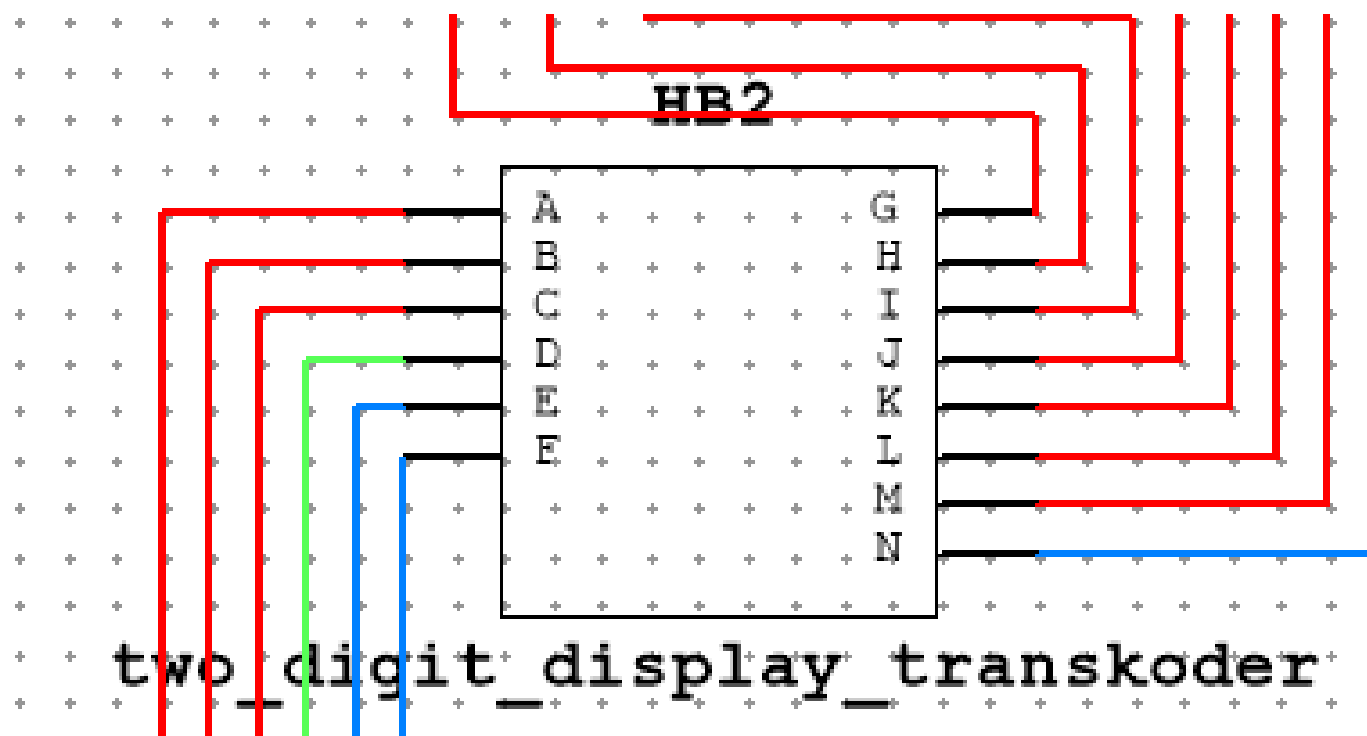

4 Enkoder BCD

Aby wyświetlać liczby dwucyfrowe w poprawny sposób zdecydowaliśmy się na zaimplementowanie enkodera BCD (Binary Coded Decimal). Jest to format w którym liczba dziesiętna jest kodowana cyfra po cyfrze przez 4 bitowe liczby binarne. Pozwala to na łatwe wyświetlanie wielocyfrowych liczb. W programie Multisim nie udało nam się znaleźć gotowego układu z większą niż 4 bity liczbą wejść, dlatego sami go zaimplementowaliśmy. Jako, że nie jest to bezpośredni cel ćwiczenia, nie rozpisywaliśmy ręcznie tablic Karnaugh - dla 6 zmiennych wejściowych jest to bardziej złożona operacja, lecz skorzystaliśmy z gotowego kalkulatora w internecie (<http://www.32x8.com/var6.html>), aby wygenerować funkcję logiczną. Tabelę prawd wygenerowaliśmy samemu algorytmicznie, a następnie zaznaczyliśmy odpowiednie bity w kalkulatorze online w ten sposób otrzymując funkcje logiczne. Użyliśmy go dwukrotnie. Jeden służy do przedstawienia liczb 0-15, drugi zaś do przedstawienia kolejnych liczb pierwszych.

4.1 Black box

Wejście do układu stanowią 6 pinów ABCDEF kodujące binarnie wejściową liczbę 0-63. Stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero (0).

Numer bitu	5	4	3	2	1	0
Bit	A	B	C	D	E	F
Mnożnik	2^5	2^4	2^3	2^2	2^1	2^0

Wyjście układu stanowi 8 pinów GHIJKLMN kodujące oddzielnie 2 cyfry składające się na liczbę 2 cyfrową. Tak samo jak na wejściu stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero (0).

Numer bitu	7	6	5	4	3	2	1	0
Bit	G	H	I	J	K	L	M	N
Mnożnik	2^7	2^6	2^5	2^4	2^3	2^2	2^1	2^0

Układ mapuje wejście na wyjście w następujący sposób - zakładając notację binarną zapisanego mapowania.

Wejście	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	...	63
Oczekiwane wyjście	0 0	0 1	0 2	0 3	0 4	0 5	0 6	0 7	0 8	0 9	1 0	...	6 3

4.2 Funkcje logiczne

4.3 Tabela prawdy

Poniżej zapisaliśmy tabelę prawd dla projektowanego układu:

Wejście						Wyjście							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0
0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1
0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1
0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1
0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0
0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1
0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1
0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1
0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1
0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0
0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1
0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1
0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1

cd.

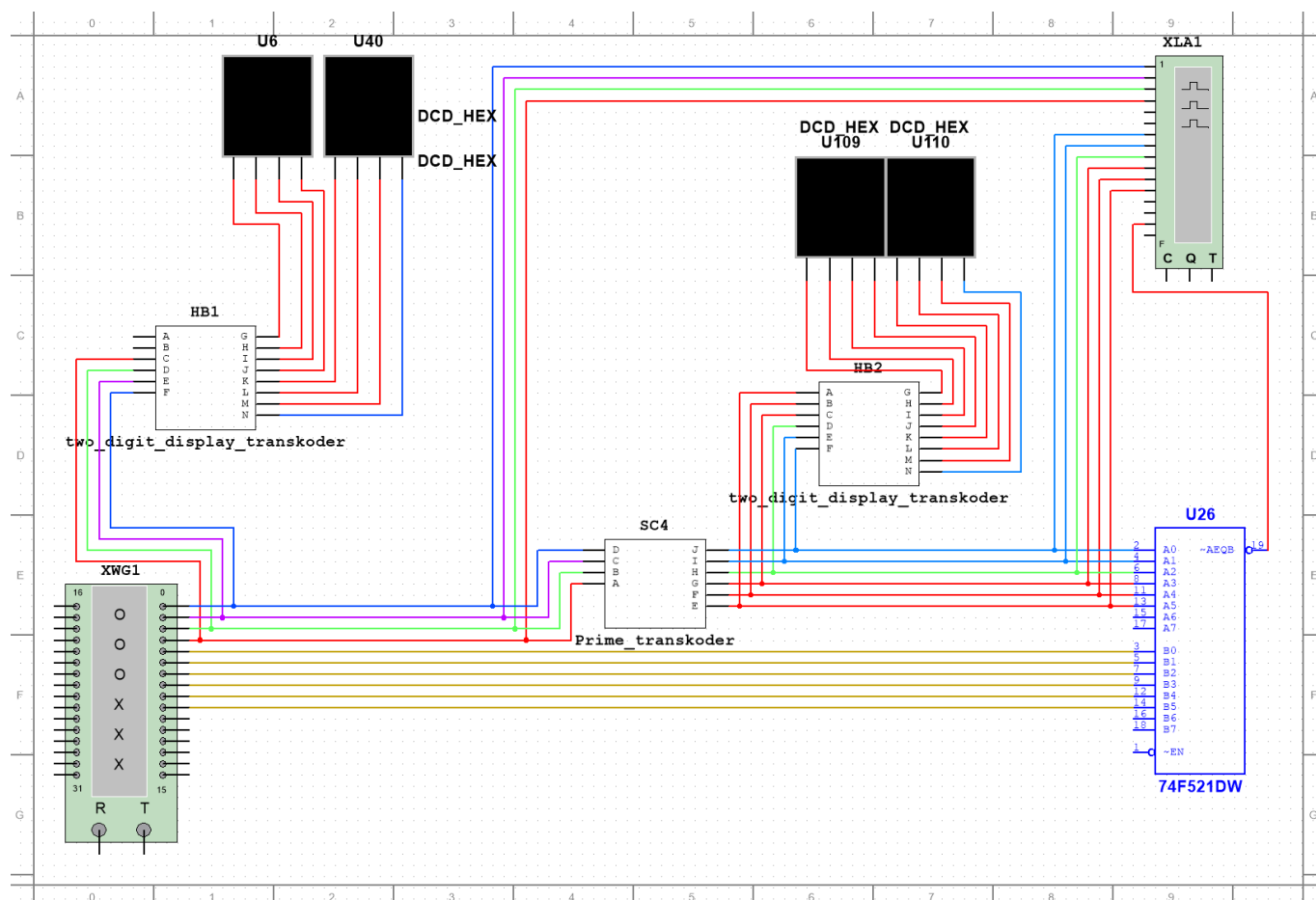
Wejście						Wyjście							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1
1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0
1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1
1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	1
1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1
1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1
1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1
1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1
1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1
1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0
1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0
1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1
1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0
1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1
1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0
1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1
1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0
1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1
1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0
1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1

4.4 Implementacja

5 Układ testowy

Aby przetestować projektowany element zestawiliśmy układ zawierający:

- Word Generator - generuje 4 bity wejściowe dla naszego układu, oraz 6 bitów oczekiwanego wyjścia - zakodowane liczby pierwsze
- Comparator - porównuje wyjście układu z zakodowanym wyjściem z generatora sygnałów
- Logic Analyzer - pozwala na wyświetlenie przebiegów wejścia i wyjścia układu, aby sprawdzić poprawność jego działania
- Wyświetlacz HEX - wyświetlacz 7 segmentowy z enkoderem pozwalające wyświetlić liczby 0-15 jako cyfry szesnastkowe
- Prime transkoder - nasz zaprojektowany układ transkodujący liczby 0-15 na liczby pierwsze
- two digit display transkoder - nasz autorski enkoder BCD, pozwalający lepiej zwizualizować działanie naszego układu

5.1 Analiza przebiegu

- Word Generator

Generuje 4 bity wejściowe dla układu, które są następnie przesyłane do Prime Transkodera oraz do Two Digit Display Transkodera.

Generuje 6 bitów oczekiwanego wyjścia, które są zakodowanymi liczbami pierwszymi. Te bity są porównywane przez Comparator z wyjściem Prime Transkodera.

- Prime Transkoder

Otrzymuje 4 bity wejściowe od Word Generator.

Transkoduje otrzymane bity wejściowe na liczby pierwsze zgodnie z opisaną tabelą.

Wygenerowane liczby pierwsze są przekazywane do Comparatora w celu porównania z oczekiwanym wyjściem.

- Comperator

Porównuje wyjście z Prime Transkodera (liczby pierwsze) z zakodowanymi liczbami pierwszymi wygenerowanymi przez Word Generator.

Jeśli wyjście układu jest zgodne z oczekiwanym wyjściem, generuje sygnał informujący o poprawności działania układu.

- Two Digit Display Transkoder

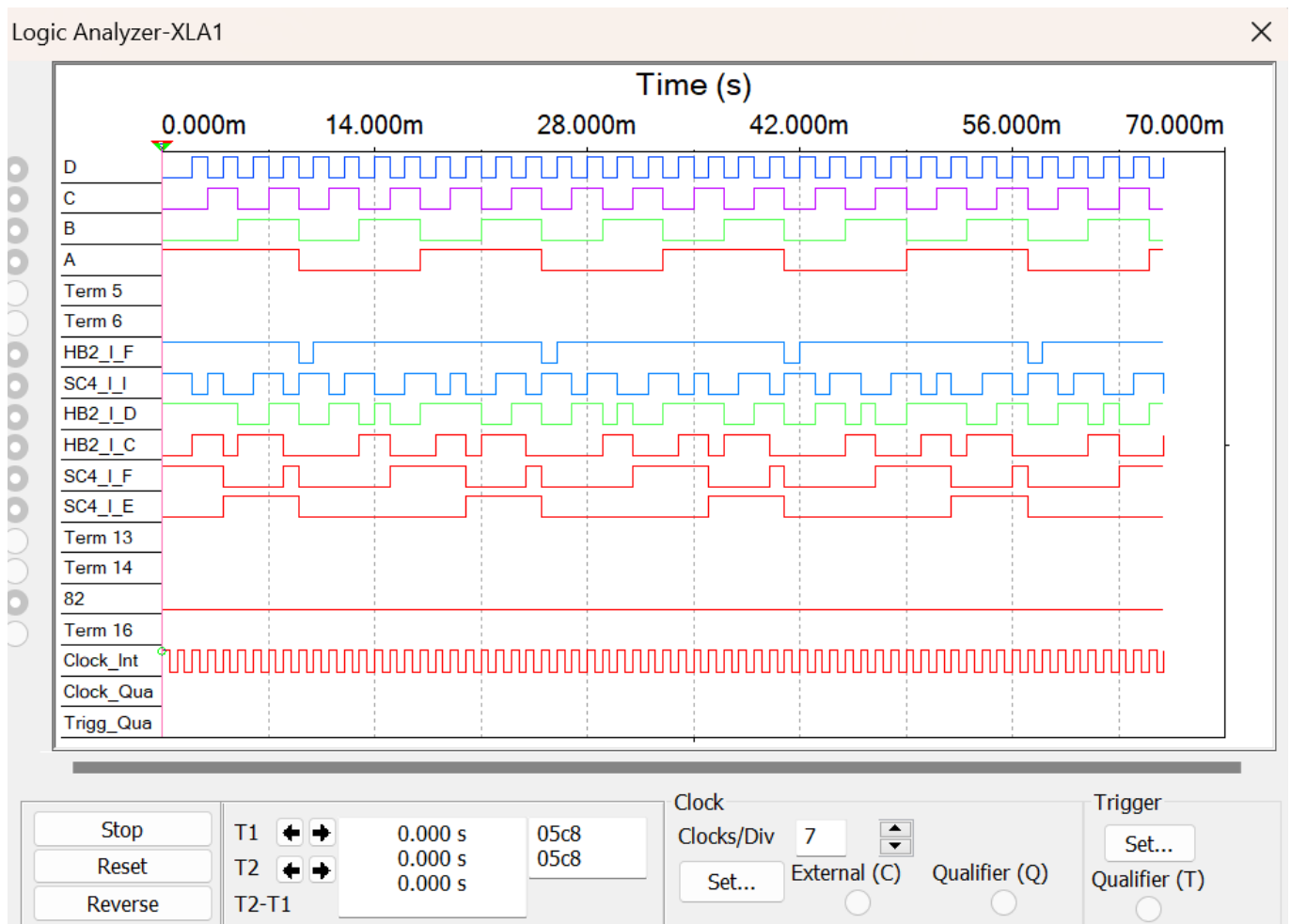
Pierwszy z nich otrzymuje od Word Generatora 4 bity wejściowe i transkoduje je zgodnie z opisaną tabelą, a następnie przekazuje do wyświetlaczy HEX

Drugi z nich otrzymuje od Prime Transkodera 6 bitów wejściowych i transkoduje je zgodnie z opisaną tabelą, a następnie przekazuje do wyświetlaczy HEX

- Wyświetlacze HEX

Pomagają w lepszym zobrazowaniu działania układu poprzez wizualizację zadanych liczb.

- Logic Analyzer

6 Zastosowania

Poniżej wymieniamy przykładowe zastosowania zaprojektowanego układu:

- Transkoder generujący liczby pierwsze na podstawie prostej liczby może być zastosowany w urządzeniach szyfrujących. Dużo łatwiej jest wygenerować (pseudo)-losową liczbę z przedziału 0-15 i ją przekształcić na liczbę pierwszą za pomocą takiego transkodera niż wybierać losową liczbę pierwszą. Wiele algorytmów szyfrujących czy funkcji hashujących bazuje na liczbach pierwszych więc taki układ miałby tam zastosowanie.
- Innym zastosowaniem układów z rodziny transkoderów - lecz nie necessarily tego konkretnego - może być przekształcenie kodu jakiegoś błędu reprezentowanego w systemie przez liczby 0-15 na jakiś inny kod błędu, który np. nadaje się do wyświetlenia użytkownikowi - bo mówi coś więcej o istocie problemu.